

Stanisław KOZIEJ

BADANIA NAUKOWE

w ramach prac doktorskich i magisterskich

Cykl badań naukowych

- 1. Przygotowanie badań**
- 2. Realizacja badań**
- 3. Kontrola wyników**

Koncepcja badań

- 1. Wybór problemu badań (geneza i uzasadnienie potrzeby badań)**
- 2. Cel i problematyka badawcza (zagadnienia badawcze)**
- 3. Założenia i hipotezy badawcze**
- 4. Procedura badań (metody, teren i tok - harmonogram - badań)**
- 5. Prezentacja wyników (układ pracy)**

Wybór problemu badań

- **Diagnoza stanu rzeczy**
- **identyfikacja obszaru niewiedzy - stwierdzenie istnienia problemu**
 - **problemy subiektywne (dydaktyczne) i obiektywne (badawcze)**
- **obiektywizacja („odsubiektywizowanie”) niewiedzy - **przegląd literatury****
- **uzasadnienie obiektywnej potrzeby (teoretycznej lub praktycznej) usunięcia niewiedzy (luki w wiedzy)**

Cel badań

- **„druga strona” potrzeby badań**
- **zdecydowanie się na realizację potrzeby - na rozwiązanie problemu w drodze badań naukowych - prowadzi wprost do ustanowienia celu badań**
- **Cel: po co się prowadzi badania, co zamierza się osiągnąć w ich rezultacie**

Problematyka badawcza (zagadnienia badawcze)

- **Problemy, zagadnienia badawcze**
- **”przeszkody” na drodze do celu**
- **logicznie podporządkowane
celowi badań**
- **forma - pytania badawcze**

Rodzaje pytań badawczych

- **pytania rozstrzygnięcia - zamknięte (czy?)**
- **pytania dopełnienia - otwarte (dlaczego, jak, jaki, ile, kiedy, gdzie? ...)**

Założenia badawcze

- **Wiedza „nadsystemowa” wobec problemu (np. wyniki innych badań, wiedza podręcznikowa)**
- **coś, co nie będzie podlegać badaniom, przyjmowane jest takie, jakie jest - a jednocześnie stanowi podstawę, ograniczenie lub część rozwiązania problemu**

Hipotezy naukowe

- **Przypuszczenia co do rozwiązania problemu**
- **próbne (wstępne) odpowiedzi na pytania badawcze**
- **tezy, które będą weryfikowane w toku badań**
- **hipotezy wstępne, robocze, rozwinięte, końcowe**

Procedura badań

- **Tok (harmonogram) badań – fazy, etapy**
- **Metody badawcze**
- **Teren (miejsce, przestrzeń) badań**

Tok (harmonogram) badań - etapy

1. Przygotowanie badań (opracowanie koncepcji i zorganizowanie badań) - **hipoteza wstępna**
2. Etap badań teoretycznych - rozwinięcie hipotezy wstępnej w **hipotezę roboczą**
3. Etap badań praktycznych - weryfikacja hipotezy roboczej (elementów tej hipotezy) i ustalenie wyników badań
4. Synteza wyników i ich pisarskie (redakcyjne) ujęcie w postaci pracy naukowej - finalna **hipoteza naukowa**

Metody badawcze

- **Metody teoretyczne**
 - analiza, analogia, synteza, dedukcja (wynikanie logiczne), indukcja (uogólnienie poszczególnych przypadków w twierdzenie ogólne) ...
- **Metody empiryczne**
 - pomiary, eksperymenty, symulacje, ankiety, wywiady, konsultacje, dyskusje ...

Teren badań

- **Badania teoretyczne**
 - biblioteki, media, internet
- **Badania empiryczne**
 - badane wycinki rzeczywistości (rzeczy, organizacje, procesy)
 - laboratoria

Układ pracy naukowej

- **Wstęp**
- **Rozdział metodologiczny**
- **Rozdziały merytoryczne**
- **Zakończenie**
- **Bibliografia**
- **Załączniki (aneksy)**

Wstęp

Informacja o motywach badań i układzie pracy

Rozdział metodologiczny

- **Treścią rozdziału metodologicznego jest koncepcja badań.** Czytelna informacja o genezie problemu na tle krytyki dotychczasowej literatury oraz o celach i zagadnieniach badawczych, założeniach i hipotezach oraz o procedurze badań

Rozdziały merytoryczne (1)

- **Tyle rozdziałów ile głównych zagadnień (problemów) badawczych**
- **Każdy rozdział to prezentacja wyników badań nad danym zagadnieniem**

Rozdziały merytoryczne (2)

- **Układ rozdziału:**
 - **wprowadzenie** - charakterystyka zagadnienia (pytania) badawczego; rozbicie na podzagadnienia
 - **część główna** - sprawozdanie z badań (materiał badawczy)
 - **podsumowanie** - synteza w postaci odpowiedzi na pytanie badawcze

Zakończenie pracy naukowej

- **Nawiązanie do wstępu i rozdziału metodologicznego (lustrzane odbicie)**
- **Synteza syntez z poszczególnych rozdziałów merytorycznych**
- **Krytyczne spojrzenie na przebieg i rezultaty badań i ewentualne sugestie dalszych badań**